

Filarmonica din Ploiești care, sub conducerea lui Corneliu Dumbrăveanu, a susținut în sala Radioteleviziunii, în octombrie a.c., un program atrăgător și pretențios, ni se înfățișează astăzi ca un colectiv sudat, pus sub o îndrumare sigură, demnă de cele mai serioase exigențe profesionale. La pupitrul orchestrei simfonice ploieștene au activat ca dirijori permanenți în perioada ei de instituire și formare — etapă de multe ori esențială în viața unei instituții muzicale — doi dirijori al căror talent urma să se confirme cu prisosință în anii ce au urmat: Ion Baci — actualmente una din primele baghete ale țării — și Eliodor Rău, primul dirijor al Filarmonicii din Arad, deținător al unor remarcabile succese atât în țară cât și în străinătate și a cărui prezență de acum un an în Capitală în fața colectivului respectiv nu ne-au putut decît întări amărăciunea în ceea ce privește indiferența instituțiilor de concert bucureștene față de valorile provinciei.

Corneliu Dumbrăveanu, actualul prim dirijor al Filarmonicii din Ploiești, este un nume îndeobște cunoscut, atât prin activitatea sa dirijorală cât și componistică. Formarea și pregătirea sa muzicală, adăugată talentului și seriozității în abordarea repertoriului personal — din care o bună parte o ocupă creația muzicală contemporană și mai ales, românească — ne-au fost, tuturor celor ce-l cunoaștem încă de pe vremea cînd era încă necunoscut publicului larg de concerte din țară și capitală, garanțiile sigure ale viitorului unei cariere ieșite din comun.

Prima piesă a programului a fost o lucrare proprie, *Burlesca*, în care ritmurile de dans contrastau cu motive folclorice mai mult sau mai puțin „urbane”, arhicunoscute. Lucrarea, scrisă cu sevă, umor și talent, ne-a cîștigat și ne îndreptățește speranțele în ceea ce privește evoluția — atât sub aspect problematic cât și ca mijloace — a unui autor care stăpînește fără greș aparatul orchestral și este dotat cu acel ceva, greu de definit, și care s-ar numi „simțul formei” (sau „rezistența materialului”).

Baritonul Vasile Micu, solist al concertului, cu aceeași frumusețe și căldură pe care i-o admiram cu ani în urmă cînd apărea mai des în concertele bucureștene, a prezentat ciclul *Ucenicul călător* de Mahler. Poezia, stările emotive contrastante, sinceritatea ce caracterizează această muzică au reieșit în mod convingător din interpretarea lui Vasile Micu, pe care îl considerăm ca un interpret valoros al liedului, nu odată afirmat în țară și străinătate, întrebîndu-ne totodată dacă afișele bucureștene nu ar avea de cîștigat prin prezența numelui său și azi ca și altă dată.

Au urmat două pietre de încercare pentru orice orchestră oricît de experimentată: poemul *Don Juan* de Richard Strauss și *Simfonia a 6-a*, „*Patetica*”, de Ceaicovski.

Nu ar fi deloc greu ca prin cîteva considerații mai mult sau mai puțin banale (care, de fapt abundă în critica noastră muzicală) să expediez, laudativ sau nu, o interpretare sau alta, în funcție de un model de perfecțiune mai mult sau mai puțin ideal.

M-aș referi mai degrabă unor amintiri subiective legate de acest colectiv pe care îl cunosc mai bine decît pe oricare altul și de care am fost legat o bună parte din viață. Îmi amintesc prin anii 1968, o *Pasăre de foc* de Stravinski pe care poate nu am auzit-o niciodată mai adevărată, cu același Dumbrăveanu. Îmi amintesc de o *Simfonie a V-a* de Sostakovici dirijată de George Petrescu și în care fiecare solist al orchestrei s-a autodepășit, așa cum rareori asistăm în concertele uzuale de azi la cele mai mari case. Îmi amintesc de concertele lui Ion Baci, C. Dumbrăveanu și alții în care trăirile personale și colective, pe scenă fiind, nu se repetau. Tot felul de amintiri. Stăteam acum în sala Radio așteptînd cu sufletul la gură încercările prin care toți interpreții urmau să treacă în pasagiile dificile și răsufлам ușurat și cu un fel de fericire cînd remarcam că încercare de încercare, fiecare însemna de fapt o realizare cîndva de nesperat. Iar fiorul de emoție și autentică trăire pe care întregul concert l-a transmis tuturor (mărturie, remarcabilul succes de sală) mi s-a părut o probă încurajatoare contra propriei mele subiectivități. Aș putea spune că rareori amuzante solo-uri de clarinet (Costache Ghiță) din prima parte a *Pateticii* de Ceaicovski le-am auzit mai sublime. Rareori o partidă de corni ca în Richard Strauss. Nu adesea intervenții de flaut, oboi și fagoți ca în aceeași *Patetica*. Și, foarte rar în orchestrele noastre din țară, o partidă de viole (șef Grigore Bărbulescu) superioară celorlalte compartimente de coarde (deși, după părerea generală, nu viola ar fi cel mai important instrument al orchestrei simfonice!...). Dumbrăveanu, obiectiv în fața tuturor efluviilor de romanticism bune pentru oricare mîină, pasionat și angajat exact acolo unde lipsa surprizei se transformă irevocabil în platitudine, stăpîn pe sine, stăpîn pe muzică, diriguitor peste cei ce cîntă.

Un colectiv care-și merită din plin laudele și-și implinește consecvent, pe zi ce trece, menirea în viața culturală a locului și a țării.

NICOLAE BRINDUȘ

Formația de instrumente vechi „Cantus serenus” din Brașov

A fost, deseori, remarcat faptul că manifestările muzicale săptămînale pe care Filarmonica bucureșteană le oferă tinerilor interpreți au avut și au în continuare meritul de a stimula munca acestora plîsînd — în egală măsură — realizările lor în circuitul vieții noastre muzicale. Sala Studio a Ateneului Român a devenit astfel o veritabilă pepinieră a tinerelor talente, un lăcaș — dacă nu cel mai înzestrat în orice caz foarte util — al afirmării lor. Există însă cazuri cînd cadrul familiar al Sălii Studio devine impropriu, prea strîmt, pentru a cuprinde manifestări muzicale a căror valoare se cere etalată pe un podium mai elevat. Și, în acest sens, trebuie felicitată organizatorii de concerte ai filarmonicii bucureștene care s-au orientat în a programa concertul formației de instrumente vechi, „Cantus se-

renus", din Braşov, la Sala Mică, acest cadru atît de potrivit să găzduiască manifestările camerale de calitate.

Membrii formaţiei „Cantus serenus” — Floricica Popescu şi Horia Cristian la clavecin, Wolfgang Meschendörfer la blockflöte şi Kurt Philippi la viola da gamba — sînt muzicieni care iubesc cu pasiune obiectul muncii lor şi anume genurile camerale ale Barocului. Distingem acest fapt în atitudinea plină de respect, în grija cu care este abordată muzica pe care aceştia o promovează. Atmosfera pe care o degajă interpretările lor este mai mult familiară decît concertantă în înţelesul obişnuit al termenului. Şi, poate tocmai de aceea, realizările lor dispun de mai puţină strălucire sonoră, eşalînd, în schimb, bun gust şi o cunoaştere apropiată a trăsăturilor stilistice ale muzicii germane sau franceze a epocii. În plus, cei patru interpreţi manifestă o grijă lăudabilă pentru întocmirea cît mai interesantă a programului de concert în care, alături de lucrări aparţinînd lui Händel sau Rameau, au mai putut fi audiate şi sonate mai puţin cunoscute, datorate lui Telemann, Loeillet sau Abel. Şi, tot în acest sens, pentru a accentua latura de atractivitate a programului, mărind şi diversitatea sonoră a acestuia, ar fi fost de dorit ca membrii formaţiei „Cantus serenus” să stabilească colaborări strînse cu interpreţi vocali, dat fiind faptul că literatura vocal-instrumentală a epocii este deosebit de extinsă, şi valoroasă în creaţiile ei reprezentative.

O săptămîină mai tîrziu — de această dată în Sala Studio — flautistul Ioan Ament şi respectiv pianista Luminiţa Ghencea, împreună cu violoncelistul Iosif Calef, au oferit două microrecitaluri, ambele deosebit de semnificative pentru nivelul actual al evoluţiei interpreţilor.

Recitalul flautistului Ioan Ament a constituit, fără îndoială, cea mai importantă apariţie de pînă acum a interpretului în viaţa noastră de concert.

Gîndirea sa muzicală este — dacă nu pe deplin matură — în orice caz echilibrată şi sigură în raport cu opus-ul interpretat; iar acest lucru poate fi observat în atitudinea serioasă, plină de real interes artistic, atît de manifestă în interpretarea muzicii contemporane. Prima parte a programului său — o compoziţie proprie, lucrări aparţinînd compozitorilor Sorin Vulcu şi Dan Voiculescu — a păstrat o notă de distincţie datorată, în bună măsură şi calităţii muzicii interpretate. *Improviata exotică* de Sorin Vulcu — pentru flaut, percuţie şi bandă magnetică este o lucrare a cărei stranie atmosferă, clădită pe piloni modali stabili se creează tocmai prin colaborarea inteligentă şi sensibilă a interpreţilor, protagonistului concertului alăturîndu-i-se Viorica Ciurilă şi Gheorghe Eugen, la marimbafon — percuţie şi Ştefan Korody, la clarinet.

În încheierea recitalului său, Ioan Ament a prezentat — alături de pianista Doina Prodan — *Sonata* de Bohuslav Martinu, o muzică post impresionistă (lipsită de interes), o pastişă a lui Debussy, lucrare care nu îşi justifică existenţa în contextul întregului program.

Pianista Luminiţa Ghencea şi violoncelistul Iosif Calef constituie, deja, de mulţi ani, un cuplu came-

ral stabil în viaţa noastră de concert. Coeziunea acestuia rezidă, în importantă măsură, în datele pe care fiecare interpret le investeşte în această colaborare: bunul gust şi distincţia remarcabilă a evoluţiilor — pe care le datorăm, în principiu, pianistei, temperamentul artistic pregnant şi densitatea emoţională a frazării constituind aportul colaboratorului ei. Important rămîne însă faptul că aceste date ale interpretării se condiţionează reciproc, într-o desfăşurare unitară a evenimentelor muzicale.

Voi menţiona de asemenea ţinuta exemplară a alcătuirii programului: *Sonatina* de Kodaly Zoltan, etalată cu o vigoare expresivă specifică, *Sonata* de Wilhelm Berger — o veritabilă meditaţie lirică de un conţinut quasi filozofic bine intuit şi redat de cei doi interpreţi şi — în sfîrşit — *Sonata a II-a, în Fa major* de Johannes Brahms.

Regretabil rămîne faptul că — în cazul ambilor interpreţi — instrumentele utilizate au impietat asupra calităţii execuţiei: un violoncel cu un sunet înfundat, nepotrivit evoluţiilor de mare anvergură solistică şi un pian mult prea vechi şi nepermis de dezarcordat pentru a mai fi menţinut pe una dintre scenele Filarmonicii bucureştene.

Societatea „Muzica”

Iniinţată în stagiunea trecută, cu scopul de a activa mişcarea muzicală în rîndurile interpreţilor amatori ca şi a tuturor iubitorilor artei sunetelor, societatea „Muzica” îşi diversifică în continuare activitatea, supunînd atenţiei susţinătorilor săi şi concerte incluzînd creaţii româneşti contemporane. Zelul principalilor animatori — compozitorul Doru Popovici, muzicologul Radu Stan, dirijorul Radu Cozărescu — s-a orientat, de această dată, spre demonstrarea virtuţilor spaţiale ale muzicii.

Septetul de Vasile Timiş — scris pentru clarinet, trompetă, pian şi cvartet de coarde — este o muzică concepută antifonic, o muzică care, în intenţia compozitorului, trebuie să constituie imaginea evoluţiilor dramatice puternice; şi totuşi prolixitatea materialului muzical, a mijloacelor tehnice instrumentale — un veritabil inventar de provenienţă mai recentă, desemnează aici o utilizare de loc economicoasă a spaţiilor sonore.

Ideea de spaţiu a apărut, poate, cel mai ingenios împlinită în ciclul de lieduri *Alfa*, aparţinînd compozitorului Costin Cazaban; iar acest aspect se poate observa nu numai la nivelul faptului sonor propriu-zis ci şi în definirea sensului muzical al lucrării prin juxtapunerea valorii noţionale a cuvîntelor, valoare accentuată prin silabisire, cu valoarea sonoră a cuvîntului cîntat, la rîndul ei accentuată prin melismare. Soprana Steliana Calos şi pianista Lavinia Tomulescu au definit cu remarcabilă sensibilitate acest climat poetic sublimat, de un mare rafinament sonor.

Există în creaţia compozitorului Ştefan Niculescu un sentiment dominant de lucidă încordare, sentiment ce transcede chiar zonelor cele mai subtile ale